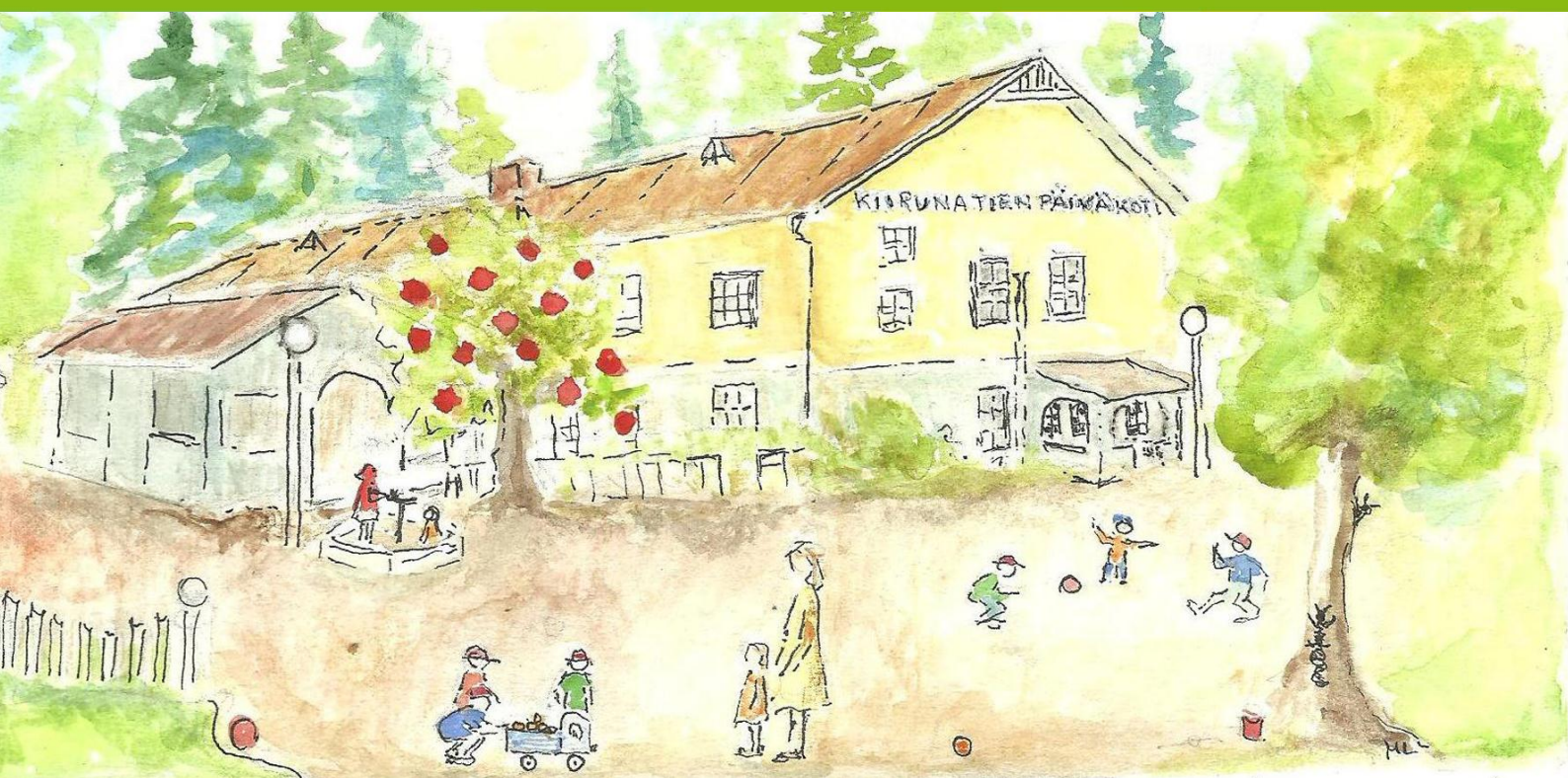

VANTAA

Varhaiskasvatussuunnitelma Kiirunatien toimintayksikkö

Opetuslautakunta 25.11.2013

Sisällys

<u>1. JOHDANTO</u>	2
<u>2. OPETUSSUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT</u>	3
<u>2.1 Arvolähtökohdat</u>	3
<u>2.2 Kasvattajuus ja lapsikäsitys</u>	3
<u>3. LASTEN OSALLISUUS (Pohjassa LASTEN PUHEENVUORO)</u>	4
<u>4. KASVATUKSUKUMPPANUUS PERHEIDEN KANSSA (Pohjassa YHTEISTYÖ PERHEIDEN KANSSA)</u>	4
<u>5. TYÖ LASTEN PARISSA</u>	5
<u>5.1 Kieli vuorovaikutuksen perustana</u>	6
<u>5.2 Lasten oma yhteisö ja kulttuuri</u>	6
<u>5.3 Kiusaamisen ennaltaehkäisy</u>	7
<u>5.4 Päivän kulku ja omatoimisuus</u>	7
<u>6. OPPIMISTOIMINTOJEN ORGANISOINTI</u>	8
<u>6.1 Lapsen luontainen tapa toimia</u>	19
<u>6.2 Oppimiskäsitys</u>	20
<u>6.3 Varhaiskasvatuksen sisältöalueet</u>	21
<u>6.4 Pienryhmätoiminta</u>	23
<u>6.5 Oppimisympäristö</u>	23
<u>7. ESIOPETUS</u>	24
<u>7.1 Valmistava opetus</u>	24
<u>8. MONINAISUUS VARHAISKASVATUKSESSA</u>	25
<u>8.1 Kasvun ja oppimisen tuki</u>	25
<u>8.2 Monikulttuurisuuden kohtaaminen, uskonto- ja katsomuskasvatus sekä suomi toisena kielenä</u>	26
<u>9. YMPÄRISTÖKASVATUS JA KESTÄVÄ KEHITYS</u>	26
<u>10. TYÖYHTEISÖN RAKENTEET JA TOIMINNAN ARVIOINTI</u>	28
<u>11. YHTEISTYÖTAHOT JA KUMPPANUUDET</u>	30
<u>12. HYVINVOINTITYÖ JA OPPILASHUOLTO</u>	30
<u>13. VARHAISKASVATUKSEN VIESTINTÄ</u>	31

1. JOHDANTO

Kiirunatien toimintayksikön muodostavat Kiirunatien päiväkoti sekä lähialueella omissa kodeissaan toimivat perhepäivähoitajat. Päiväkoti sijaitsee rauhallisella ja luonnonläheisellä pientaloalueella Vantaan Korsossa. Kiirunatien päiväkodin lähikouluja ovat Kulomäen ja Vierumäen alakoulut. Korson keskustassa löytyvät hyvät peruspalvelut: mm. Lumon monitoimitalo kirjastoineen sekä kulttuuri- ja liikuntapalveluineen. Päiväkodin läheisyydessä on hyvät ulkoilu- ja liikuntamahdollisuudet. Päiväkotimme sijaitsee hyvien liikenneyhteyksien varrella.

Kiirunatien päiväkoti on kaunis, keltatiilinen ja kaksikerroksinen rakennus, joka on valmistunut vuonna 1986. Ryhmätilojen lisäksi päiväkodissamme on iso, valoisa sali, paljon pienryhmätiloja sekä kaksi terapia uima-allasta. Talossa toimii viisi lapsiryhmää, joista yksi on integroitu ryhmä. Moniammatilliseen työyhteisöön kuuluvat erityislastentarhanopettaja, lastentarhanopettajia ja lastenhoitajia sekä perhepäivähoitajia, jotka työskentelevät Vierumäen, Korson ja Kulomäen alueella.

Kiirunatien päivähoitoyksikössä on turvallinen ja kannustava ilmapiiri, joka perustuu hyvään vuorovaikutukseen, lapsilähtöiseen kohtaamiseen ja kasvatuskumppanuuteen perheiden kanssa. Kunnioitamme perheen kasvatuskulttuuria ja tuemme vanhemmuutta. Ohjaamme ja kannustamme lasta kasvamaan ja kehittymään sekä yksilönä että ryhmän jäsenenä. Lasta kuunnellaan ja hänen mielipiteensä huomioidaan päivän kuluksessa sekä toiminnan suunnittelussa. Talomme tapa toimia pienryhmissä kehittää ja vahvistaa lapsen vuorovaikutustaitoja sekä osallisuutta. Leikki on lapsen ominta toimintaa, jonka avulla lapsi ottaa maailman haltuunsa. Tavoitteenamme on mahdollistaa jokaiselle lapselle leikintäyteinen päivä. Ympäristökasvatus sekä kestävä kehitys ovat osa arkeamme.

Kiirunatien toimintayksikön varhaiskasvatussuunnitelma (VASU) pohjautuu sekä valtakunnalliseen että Vantaan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaan. Kiirunatien varhaiskasvatussuunnitelma on koko toimintayksikön yhteinen. Tässä varhaiskasvatussuunnitelmassa toimintayksiköllä tarkoitetaan sekä päiväkotia että sen yhteydessä toimivia perhepäivähoitajia. Varhaiskasvatussuunnitelman tekemiseen on osallistunut koko henkilökunta. Myös lapset ja vanhemmat osallistettiin VASU:n tekemiseen kyselyn ja haastattelujen muodossa. Varhaiskasvatussuunnitelma on toimintamme perusta. Sen tarkoituksena on kuvata yksikössämme annettavan hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuutta. Yksikkömme kasvattajille varhaiskasvatussuunnitelma on työväline, jonka avulla suunnitellaan ja arvioidaan omaa ja yksikkömme toimintaa. Lasten vanhemmille varhaiskasvatussuunnitelma kertoo päivähoidon arjesta.

Kiirunatien opetussuunnitelmaa ohjaavat seuraavat valtakunnalliset ja kunnalliset asiakirjat:

Valtakunnallinen varhaiskasvatuksen sisältöä ohjaava asiakirja 2005 = VASU

Vantaan varhaiskasvatussuunnitelma 2012

Esiopetuksen valtakunnalliset perusteet 2010 (opetushallitus).

Vantaan esiopetuksen opetussuunnitelma (opetuslautakunta 14.3.2011)

Vantaan valmistavan opetuksen opetussuunnitelma 6-vuotiaille (opetuslautakunta 20.8.2012)

Kasvun ja oppimisen tuen linjaukset Vantaan varhaiskasvatuksessa (opetuslautakunta 1.10.2012)

2. OPETUSSUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Arvolähtökohdat

Vantaan kaupungin arvot ovat kestävä kehitys, yhteisöllisyys sekä innovatiivisuus.

Kestävän kehityksen tavoitteena on, että luonto ja inhimillisen kehityksen edellytykset säilyvät myös meidän jälkeisille sukupolville. Kestävään kehitykseen kuuluvat ekologinen, taloudellinen, kulttuurinen sekä sosiaalinen osa-alue. Kulttuurinen ja sosiaalinen ulottuvuus näkyy toiminnassamme erilaisten asiakasperheiden hyväksymisenä ja ymmärtämisenä sekä avoimuutena. Vaalimme suomalaisia kulttuuriperinteitä sekä tutustumme asiakasperheiden erilaisiin kulttuureihin.

Ekologisuus on meille tärkeää. Kasvattajat ovat sisäistäneet ympäristövastuullisen toimintatavan ja opettavat sitä lapsille jokapäiväisissä arjen tilanteissa. Lasten kanssa tutustutaan lähiympäristöön ja -metsiin, jolloin lapsen luonto- ja ympäristösuhde kehittyy positiiviseksi. Taloudellisuus näkyy meillä materiaalitehokkuutena ja järkevänä hankintasuunnitelmana. Hyödynnämme myös erilaisia kierrätys- ja luonnonmateriaaleja.

Yhteisöllisyyden lähtökohtana meillä on yhdessä tekeminen ja toisista huolehtiminen. Meillä on sovittu yhteiset toimintatavat ja –periaatteet työnteolle. Olemme sitoutuneet työhömmme varhaiskasvatuksen parissa. Näemme erilaisuuden ja erilaiset taidot rikkautena, joista on hyötyä koko työyhteisölle. Toimimme moniammatillisessa yhteistyöverkostossa. Arvostamme vanhempien kasvatusvastuuta ja -oikeutta sekä tarvittaessa vahvistamme sitä yhdessä vanhempien kanssa. Yhteisöllisyys näkyy meillä myös lasten ja vanhempien osallisuutena arjessa.

Innovatiivisena työyhteisönä kehitämme toimintatapaamme ja -kulttuuriamme. Meillä on kykyä nähdä tarve muutokselle ja käymme siitä tarvittaessa vuoropuhelua työyhteisössä. Olemme rohkeita, kehitämme uutta ja muokkaamme vanhaa.

Päiväkodissamme opiskelee ja työskentelee toimintavuoden aikana opiskelijoita, joilta saamme uutta näkökulmaa sekä arviointipohjaa oman työmme kehittämiseksi.

2.2 Kasvattajuus ja lapsikäsitys

Kiirunatien toimintayksikössä hyvä ja laadukas varhaiskasvatus perustuu hyvään vuorovaikutukseen, josta vastaa jokainen kasvattaja.

Jokainen lapsi on yksilöllinen, arvokas ja meille tärkeä. Otamme huomioon erilaiset temperamentit sekä yksilölliset kehitystarpeet. Lapsi kohdataan aidosti ja hänet nähdään joka päivä. Hän saa vahvistusta terveen itsetunnon kehittymiselle. Lapsi hyväksytään omana itsenään ja ryhmän jäsenenä. Lapsi nähdään aina osana omaa perhettään ja hän on perheellensä tärkeä ja ainutlaatuinen.

Leikkiminen, liikkuminen, tutkiminen, taiteellinen ilmaiseminen ja kokeminen ovat lapselle ominaisia tapoja toimia ja ajatella. Lapsi on luontaisesti utelias ja aktiivinen tutkija. Hän oppii hyödyntämään omia vahvuuksiaan, aikaisempia kokemuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan. Kasvattajan tehtävä on olla mahdollistaja, rikastuttaja ja kannustaja sekä tarvittaessa olla tukena ja turvana.

Kiirunatien toimintayksikössä on moniammatillinen kasvattajayhteisö, jossa hyödynnetään erilaiset koulustaustat ja taidot arjessa lasten kanssa.

Meiltä kasvattajilta edellytetään sitoutuneisuutta, herkkyyttä, jämäkkyyttä ja kykyä reagoida lapsen tunteisiin ja tarpeisiin. Tämä näkyy horjumattomana, oikeudenmukaisena ja lämpimänä suhtautumisena lapseen. Kasvatus, hoito ja opetus ovat tietoista ja tavoitteellista toimintaa ja merkitsevät kasvattajalle ja kasvattajayhteisölle valintojen tekemistä. Kasvattajina haluamme luoda kiireettömän arjen, jossa voimme olla aidosti läsnä.

Kasvatuksen tavoitteena on hyvinvoiva lapsi. Toisen ihmisen aito läsnäolo, kosketus ja lämpö antavat lapselle mahdollisuuden tuntea itsensä hyväksytyksi ja tärkeäksi. Yhdessä opetellaan ottamaan toiset huomioon, kunnioittamaan toisia ihmisiä sekä ympäristöä. Harjoittelemme hyviä tapoja, yhteisiä sääntöjä ja pettymyksen sietokykyä. Kasvattaja luo rajat, joiden sisällä lapsi saa hyväksyvässä ja turvallisessa ilmapiirissä harjaannuttaa kaikkia taitojaan. Sääntöjä muodostaessa huomioimme lapsen yksilöllisyyden. Kasvattajan rooli mallintajana on tärkeä.

3. LASTEN OSALLISUUS

Lapsen osallisuus on tärkeässä roolissa nykypäivän varhaiskasvatuksessa. Lasta rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteitään ja näkemyksiään, jotka vaikuttavat hänen päiväänsä. Lapselle osallisuus on mahdollisuutta tulla kuulluksi jokapäiväisissä leikeissä ja askareissa, jolloin hän kokee olevansa hyväksytty ja arvostettu ryhmässä jäsen. Kasvattajan rooli ja asenne lapsen osallisuuden mahdollistamisessa on keskeinen. Lapsen osallisuus Kiirunatiellä nähdään osana päivähoidon arkea. Meillä kuunnellaan ja kuullaan lasta aktiivisesti. Lapsi voi vaikuttaa mitä tekee ja kenen kanssa. Kasvattaja tarjoaa mahdollisuuksia ja rohkaisee lasta kertomaan mielipiteensä.

Toimintaa suunnitellaan lapsilähtöisestä näkökulmasta. Lapset ovat mukana toiminnan suunnittelussa oman ikätasonsa mukaan. Lasten kanssa kokoonnutaan keskustelemaan tulevan viikon tapahtumista ja mietitään, mitä yhdessä voitaisiin tehdä. Pienryhmätoiminnalla mahdollistetaan se, että jokaisen lapsen ääni tulee kuulluksi. Pienen ryhmään lapsen on helpompi kiinnittyä ja sitä kautta rakentaa omaa osallisuuttaan ja identiteettiään myös isommissa ryhmässä.

Varhaiskasvatussuunnitelmaa tehdessä haastattelimme kaikkia päiväkotimme lapsia. Kysyimme heiltä, mikä on päiväkodissa kivaa/ mukavaa ja mitä haluat tehdä päiväkodissa. Jokainen lapsi askarteli oman näköisensä omenan, johon vastaus kirjattiin. Omenat kerättiin päiväkodin seinälle maalattuun puuhun, jossa ne ovat kaikkien nähtävillä. Lasten vastaukset ohjaavat meitä kasvattajia toiminnan suunnittelussa.

4. KASVATSKUMPPANUUS PERHEIDEN KANSSA

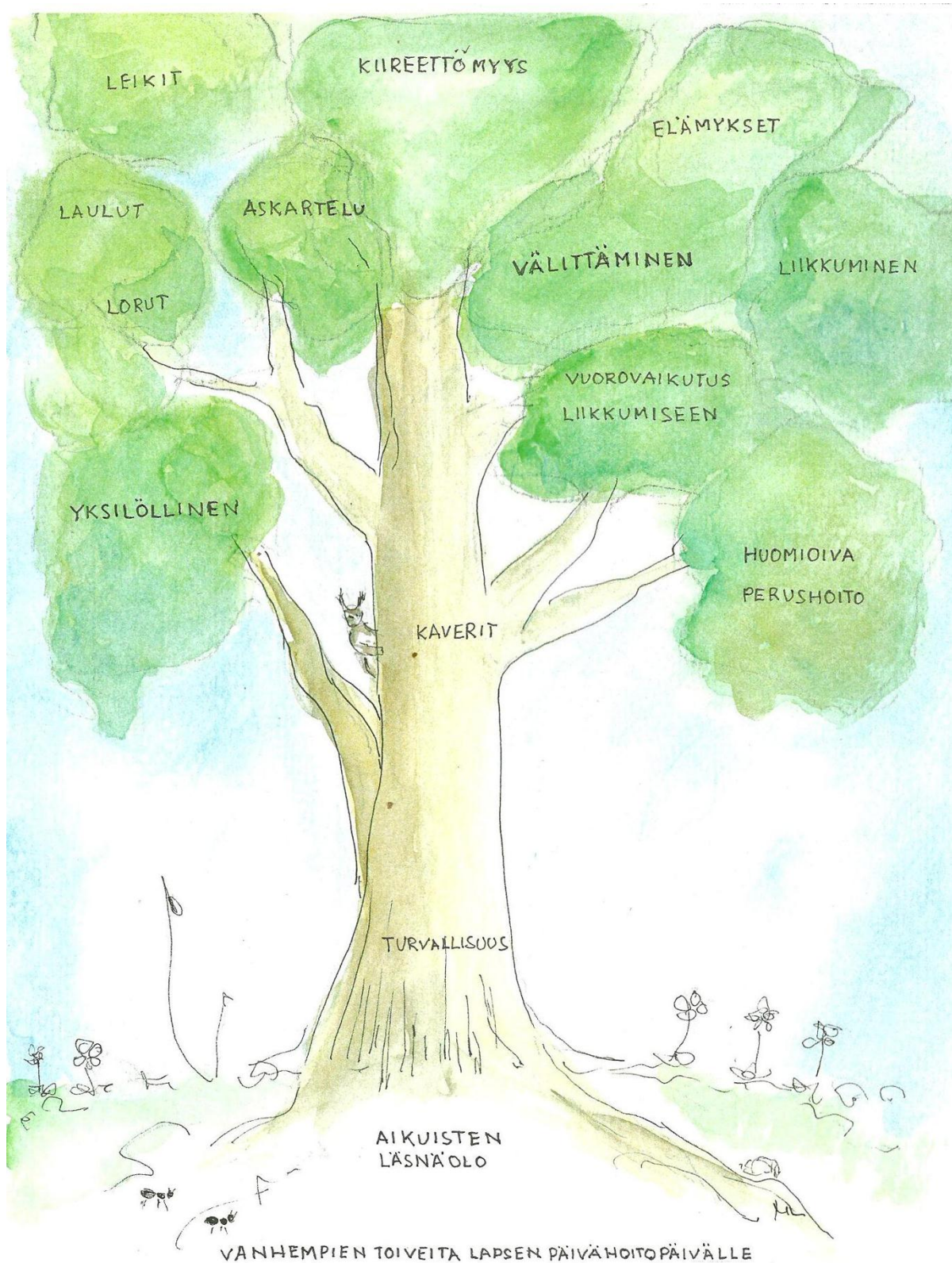
Kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan vanhempien ja kasvattajien tietoista sitoutumista toimimaan yhdessä lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisessa. Toimivan yhteistyön perustana on vanhempien ja henkilökunnan keskinäinen luottamus, toistemme kunnioittaminen ja erilaisuuden hyväksyminen. Vanhemmilla on lastensa ensisijainen kasvatusoikeus ja -vastuu sekä oman lapsensa paras tuntemus. Henkilökunnalla on koulutuksensa sekä kokemuksensa antama ammatillinen tieto ja osaaminen. Vastuu kasvatuskumppanuuden luomisesta on aina päiväkodin henkilökunnalla.

Kasvatuskumppanuus alkaa perheen kanssa käytävästä aloituskeskustelusta. Päiväkodissamme jokaiselle lapselle nimetään vastuukasvattaja, joka käy aloituskeskustelun perheen kanssa ennen päivähoidon aloittamista. Keskustelussa vanhemmat antavat tärkeää tietoa lapsestaan meille. Sen pohjalta lapsen on helpompi aloittaa päivähoidossa. Ennen varsinaista päivähoidon aloittamista lapselle tarjotaan mahdollisuus tutustumisjaksoon päiväkodilla yhdessä vanhempiensa kanssa. Tänä aikana lapsi ja vanhemmat tutustuvat päivähoidon, henkilökuntaan, ryhmään ja toimintatapoihin.

Perheiden kanssa laadimme vuosittain varhaiskasvatussuunnitelma (VASU), jossa sovitaan lapsen hoidosta, kasvatuksesta ja opetuksesta. Tarvittaessa järjestämme keskusteluja useamminkin. Keskustelussa saamme vanhemmilta tärkeää tietoa lapsesta sekä asetamme tavoitteita ja arvioimme lapsen kasvua ja kehitystä yhdessä vanhempien kanssa. Ryhmät hyödyntävät vanhemmilta saatua tietoa toimintansa suunnittelussa ja laatiessaan ryhmän yhteistä varhaiskasvatussuunnitelmaa (ryhmävasu).

Päivähoitoyksikössämme toimii myös vanhempaintoimikunta, johon kaikki vanhemmat ovat tervetulleita. Vanhempaintoimikunnan toiminnan tavoitteena on tukea perheiden ja päiväkodin yhteistyötä sekä lisätä lasten ja vanhempien vuorovaikutusta. Toiminta mahdollistaa myös perheiden verkostoitumisen.

5. TYÖ LASTEN PARISSA

5.1 Kieli vuorovaikutuksen perustana

Kieli on ajattelun ja ilmaisun väline. Vuorovaikutustilanteet ovat lapsen puheenkehityksen kannalta oleellisen tärkeitä. Kielellinen kehitys tapahtuu yksilöllisesti, jonka vuoksi lapselle annetaan virikkeitä sekä ohjausta kielellis- ja kommunikaatiotaitojen kehittymiseen. Toiminnassa huomioimme yksilöllisyyden lapsen taitojen, kehityksen ja kiinnostuksen mukaan.

Kasvattajan tehtävä on taata hyvä vuorovaikutus. Kasvattajan tulee huomioida itsessään sanallinen sekä sanaton vuorovaikutus. Kasvattaja sanoittaa tekemisiään, puhuu selkeästi ja antaa lyhyitä ohjeita sekä käyttää lapsen ikätasoon sopivaa sanastoa. Sanattomalla vuorovaikutuksella on tärkeä merkitys osana vuorovaikutusta. Kasvattajan äänensävy, ilmeet, katsekontakti ja eleet vaikuttavat oleellisesti vuorovaikutuksen laatuun.

Tavoitteenamme on tukea lapsen puheenkehitystä ja puhumaan oppimista. Toiminnan kautta lapsen sanavarasto laajenee. Ohjaamme ja rohkaisemme lasta itseilmaisuuksiin sekä kehittämään kuuntelutaitoa niin, että lapsi oppii ottamaan huomioon keskustelun toiset osapuolet kuuntelemalla ja itse keskusteluun osallistumalla. Havainnoimalla ja varhaisella puuttumisella pyrimme löytämään puheenkehityksen vaikeudet. Puheenkehityksen tukena arjessa ovat kuvat ja tukiviittomat.

Haluamme herättää lapsen kiinnostuksen kirjallisuutta kohtaan. Kielellisen tietoisuuden kehittämistä tuetaan kielellä leikkien, loruillen ja riimitellen. Lapsille luetaan paljon erilaisia kirjoja. Keskustelemme kirjoista ja pohdimme yhdessä niiden sisältöä. Pienimpien kanssa katsomme yhdessä kuvakirjoja ja nimeämme niissä olevia asioita ja esineitä. Aikuinen voi kirjoittaa muistiin lasten tarinoita, joita sitten myöhemmin luetaan. Kuuntelemme myös lapsen omia ajatuksia tarinoista. Päiväkodissa on pienimuotoisia nukketatteriesityksiä, teatteriesityksiä ja satuhetkiä. Esiopetuksessa tutustumme myös kirjoitettuun kielimuotoon ja luomme pohjaa luku- ja kirjoitustaidon oppimiselle.

Keskustelemme lapsen kanssa häntä läheisesti koskettavista arkipäivän asioista, tapahtumista ja tunteista. Lapsen kanssa pohditaan yhdessä ratkaisuja erilaisiin tilanteisiin ja autetaan lasta esimerkiksi nimeämään tunteitaan. Myös erilaiset laulut, lorut ja laululeikit toimivat kielen kehittäjinä päiväkodin arjessa. Lapsen kasvaessa harjoitellaan sanapelejä - ja leikkejä sekä harjoitellaan tarinan jatkamista ja kuvasta kertomista. Havainnoimme lapsen kykyä ymmärtää ja vastaanottaa kuulemaansa.

Lapsella on oikeus syliin ja turvalliseen aikuiseen. Päivittäisissä tilanteissa kiinnitämme huomiota vuorovaikutuksen laatuun. Huomioitavia asioita vuorovaikutuksessa ovat mm. ilmeet, äänensävy, katsekontakti, lapsen tasolla työskentely (fyysisesti) sekä aito läsnäolo.

5.2 Lasten oma yhteisö ja kulttuuri

Sosiaalinen oppimisympäristö perustuu hyvään vuorovaikutukseen. Luomme edellytykset lasten kaverisuhteiden kehittymiselle ja ryhmässä toimimiselle. Avoimuus, keskinäinen luottamus, sekä itsensä ja toisten arvostaminen kuuluvat vastuuntuntoiseen vuorovaikutukseen. Kasvattajalla on vastuu hyvän ilmapiirin luomisesta ja hyvän vuorovaikutusmallin antamisesta, jossa on tilaa erilaisille tunteille.

Lasten omassa yhteisössä vertaisryhmän merkitys on suuri. Vuorovaikutustilanteissa lapset oppivat yhdessä toisten kanssa ja toisiltaan. Kasvattajat ymmärtävät vertaisryhmän merkityksen lasten omaehtoisen leikin mahdollistajana. Pyrimme aktiivisesti saamaan kaikki lapset ottamaan osaa ryhmän toimintaan. Toimintaa toteutetaan säännöllisesti pienryhmissä, joissa lapsella on mahdollisuus yhdessä tekemiseen ja kokemiseen. Lapsilla on myös mahdollisuus leikkiä yli ryhmärajojen.

Oppimisympäristöä luodaan yhdessä lapsen kanssa. Kasvattajan tehtävänä on aidosti kuulla ja kuunnella lasta ja mukauttaa ympäristöä ja toimintaa lapsilta lähtevien ajatusten mukaan. Näin lapsi saa kokemuksen, että hänen mielipiteitään arvostetaan ja hän voi vaikuttaa häneen liittyvissä asioissa. Päiväkotimme monet pienryhmätilat antavat mahdollisuuden toteuttaa lapsilta lähteviä ajatuksia ja ideoita toimintaympäristön suhteen.

5.3 Kiusaamisen ennaltaehkäisy

Kiusaaminen on vakava asia ja siihen puututaan meillä aina välittömästi. Tiedostamme, että kiusaaminen vaikuttaa lapsen psyykkiseen, fyysiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin. Päiväkoti-ikäisellä lapsella ei ole vielä kykyä itse ratkaista ristiriitoja. Kasvattajan on tärkeää olla mukana selvittämässä tilanteita. Kiusaamisen selvittely on aina kasvattajan vastuulla. Kiusaaminen ei ole vain fyysistä kiusaamista (esim. lyöminen, potkiminen) vaan se voi olla myös sanallista (esim. haukkuminen, arvosteleminen) tai psyykkistä (esim. uhkailu, leikkistä poisjättäminen).

Kiusaamisen ehkäisyssä on tärkeää luoda turvallinen ympäristö, jossa lapsen on hyvä olla. Kasvattaja vastaa turvallisen ja myönteisen ilmapiirin luomisesta koko päivän ajan. Positiivisiin vuorovaikutussuhteisiin niin lasten kuin kasvattajien välillä kiinnitetään huomiota. Tiedostamme, että kasvattajan oma vuorovaikutus lapsiin ja kollegoihin on tärkeä malli lapsille. Kaikkien lasten tulee luottaa siihen, että kasvattaja on läsnä, tukee ja ohjaa kaikissa päivän tilanteissa.

Kasvattajan läsnäolo on erityisen tärkeää, jotta ristiriitatilanteisiin pystytään puuttumaan nopeasti ja oikeudenmukaisesti. Erityisesti psyykkinen kiusaaminen vaatii kasvattajan tarkkaa havainnointia. Jokaisella tiimin jäsenellä tulee olla sama käsitys kiusaamisesta ja sen ennaltaehkäisystä.

Ristiriitatilanteita käsitellään lapsen kanssa ikätaso huomioiden; mitä vanhempi lapsi on, sitä enemmän hän on aktiivisesti mukana riidan selvittämisessä. Syksyllä 2012 käynnistimme Mini Verso vertaissovittelun, johon koko henkilökunta sai koulutuksen. Sovittelun periaatteena on, että lapset yhdessä kasvattajan kanssa sopivat ristiriitansa. Yhdessä yritetään löytää ratkaisu, että näin ei pääsisi enää käymään. Kasvattaja ei ole kummankaan puolella, vaan kuuntelee molempien version tapahtumista ja auttaa lapsia selvittämään tilanteen. Kun lapset itse ratkaisevat riitansa, he sitoutuvat tehtyihin sopimuksiin paremmin. Sovittelun apuna ovat kuvakortit. Sovittelun ratkaisusta kerromme myös vanhemmille.

Sovittelun lisäksi käytämme ristiriitatilanteissa muita ns. pehmeitä keinoja eli ymmärtävää keskustelua, syyliä ja lohdutusta. Ristiriitatilanteiden ratkaisuissa emme käytä kovia keinoja (jäähyenkki, uhkailu). On todettu, että nämä ns. kovat keinot eivät vähennä kiusaamista.

5.4 Päivän kulku ja omatoimisuus

Lapsen päivä muodostuu erilaisista arkeen liittyvistä tilanteista, jotka ovat selkeän, mutta tarvittaessa joustavan päivärytmin perusta. Lapsen päivään kuuluvat arkitoimintatilanteet, ohjattu toiminta sekä arjen pienet työtehtävät. Leikki ja muu lapselle ominainen toiminta ovat tärkeitä kasvun ja oppimisen tilanteita. Arkitoimintatilanteita ovat mm. ruokailu, ulkoilu, lepoaika, puhtaudesta ja siisteydestä huolehtiminen sekä pukeutumistilanteet. Arkitoimintatilanteissa hoidon ja kasvatuksen lähtökohtana on lapsen arvostaminen sekä hänestä huolehtiminen ystävällisen ja turvallisen ilmapiirin vallitessa. Tämän takaa hyvä vuorovaikutus aikuisen ja lapsen välillä. Arkitoimintatilanteisiin kuluu aikaa sitä enemmän, mitä pienemmästä lapsesta on kyse. Kasvattajat tuovat lapsen päivän erivaiheisiin kasvatuksen ja opetuksen ulottuvuudet. Selkeät, päivittäin toistuvat tapahtumat auttavat lasta hahmottamaan päivän kulkua. Kiirunatiellä lapset saavat hyviä kokemuksia ja iloa näistä tavallisista jokaisena päivänä toistuvista asioista.

Jokainen ryhmä luo oman säännöllisesti toistuvan päivärytmin, joka sisältää arkitoimintatilanteita ja suunniteltua toimintaa, kuten liikuntaa, musiikkia, kädentaitoja ja leikkiä sekä retkiä. Päivän aikana voi olla myös koko ryhmän yhteisiä tuokioita, esimerkiksi ruokapiirissä harjoitellaan ikäryhmälle sopivia asioita ja käydään päivän struktuuria läpi. Päivän rakenteet luovat puitteet omatoimisuuden kehittymiselle. Pienryhmätoiminta mahdollistaa lapsen omatoimisuuden kehittymisen. Omatoimisuuden vaaliminen tarkoittaa, että siirtymä- ja pukemistilanteisiin varataan riittävästi aikaa. Kasvattaja luo omilla valinnoillaan joustavasti vakaata päivärytmiä. Hyvin toimiva arki tarvitsee huolellista suunnittelua ja käytännön toimien arviointia. Näitä asioita on hyvä tarkistaa säännöllisesti.

Esiopetuksessa lapsen päivän tulee rakenteellaan, sisällöllään ja toimintatavoillaan luoda mahdollisuudet rauhalliseen työskentelyyn, leikkiin ja muuhun toimintaan. Yhdessä tekemisellä ja oppimisella luodaan oppimisen iloa ja mielekkäitä kokemuksia.

LAPSEN HYVÄ PÄIVÄ KIIRUNATIELLÄ

Aamu Kiirunatiellä alkaa rauhallisella touhulla alakerrassa. Päiväkotiin saapuessa tuttu hoitaja on ovella vastassa. Heipat ja heilutukset ikkunasta auttavat aamun ikävässä ja siitä on mukava siirtyä kavereiden kanssa leikkimään.

Aamun leikkien jälkeen on aamupalan aika. Puuro maistuu hyvälle kavereiden seurassa. On kiva vaihtaa kuulumisia ystävien ja hoitajien kanssa.

On aamupiirin aika. Piirissä käydään läpi päivän ohjelma ja suunnitellaan yhdessä tekemisiä ja katsotaan rauhassa, ketkä ovat tänään paikalla.

Kuvien avulla päiväjärjestys ja puuhat hahmottuvat helpommin.

Aamupiirin jälkeen on aika erilaisten touhujen. Tässä kohtaa päivää on mahdollista toimia pienryhmissä askartelun, musiikin, liikunnan, leikin tai vaikkapa pelailun merkeissä.

Osa lapsista ulkoilee ja osa touhuu ohjatun tai vapaan toiminnan parissa sisällä.

Päiväkodin upeat tilat mahdollistavat päivittäin monenlaiset leikit.

Aamupäivän aikana voidaan käydä myös retkillä metsässä.

Lähialueen monipuolinen kaupunkiympäristö puistoineen antaa mahdollisuuden erilaisiin puuihin.

Päivä on kulunut vauhdilla ja on aika kokoontua koko ryhmän kera ruokapiiriin. Piirissä tehdään erilaisia kivoja juttuja aikuisten johdolla. Laulut, leikit, kielelliset harjoitukset ja erilaisten kirjojen lukeminen ovat mukavaa yhteistä puuhaa.

Yhteisen ruokailun aikana jutellaan päivän tapahtumista, opetellaan hyviä tapoja ja maistellaan rohkeasti uusiaakin ruokia. Monipuolinen ruoka maistuu aamupäivän puuhien jälkeen hyvälle.

On aika mennä nukkumaan.
Aikuinen lukee satua ja rauhallinen musiikki antaa mahdollisuuden uneen tai lepäämiseen.

Jokaisella lapsella on oma tuttu paikkansa, jossa on hyvä levätä

Lepohetken jälkeen on aikaa leikille ja rauhalliselle puuhailulle kavereiden kanssa.

Puuhailujen jälkeen on päivä kulkenut jo siihen asti, että on välipalan aika.

Vielä on aikaa leikille ja yhteiselle tekemiselle. Pikkuhiljaa lapsia alkaa lähteä kohti kotia.

Osa leikkii vielä sisällä ja osa siirtyy kohti pihatouhuja.

Vielä päivän päätteeksi sanotaan käsiheipat hoitajan kanssa ja sitten kohti kotia.
Takana on pitkä, mutta mukava päivä päiväkodissa.

6. OPPIMISTOIMINTOJEN ORGANISOINTI

Lapselle luontaisia tapoja toimia ja oppia ovat leikkiminen, liikkuminen, tutkiminen ja taiteellinen kokeminen. Kasvattaja ottaa huomioon nämä arjen toiminnoissa, huomioiden sisältöalueet ja kielen merkityksen tärkeyden. Kasvattajan tehtävänä on luoda hyvä oppimisympäristö, joka vahvistaa lapsen luontaisia tapoja toimia.

6.1 Lapsen luontainen tapa toimia

Leikki

Leikki on lapselle ominainen tapa toimia. Lapset rakentavat leikissä omaa identiteettiään ja etsivät vastausta kysymyksiin: kuka minä olen, millainen minä olen. Leikissä lapset yhdistävät aikaisempia kokemuksia, omaksettua tietoa, taitoa ja ymmärrystä. Omaehtoinen, lapselle tärkeitä asioita käsittelevä leikki vahvistaa lapsen muistia, tarkkaavuutta ja pitkäjänteisyyttä. Leikin onnistumiseksi on otettava huomioon toisten tarpeet ja näkökulmat. Lapsi oppii neuvottelemaan ja olemaan aloitteellinen sekä ratkomaan ongelmia ja ristiriitoja. Leikki vahvistaa ja kehittää vuorovaikutussuhteita sekä tukee kielenkehitystä.

Leikki on tärkein edellytys ajatuksen, tahdon ja tunteen kehittymiselle. Leikki on avain mielikuvitukseen ja luovuuteen. Leikillä on suuri merkitys lapsen tunne-elämän, vuorovaikutustaitojen ja ajattelun kehityksen kannalta. Leikissä lapsi eläytyy siihen ympäristöön, kulttuuriin ja perheeseen, jossa itse elää. He tutkivat ja käyvät läpi sitä, mikä heitä kiinnostaa ja mikä on heille tärkeää. Lapset ilmaisevat omiin kokemuksiinsa pohjautuvia tunteita.

Jokaisella leikin muodolla on oma osa-alueensa, joka tukee lapsen senhetkistä kehitystä. Leikin muotoja ovat yksinleikki, rinnakkaisleikki, parileikki ja ryhmäleikki. Lapsen leikki kehittyä esineleikeistä rooli- ja sääntöleikkeihin.

Päiväkotimme puitteet mahdollistavat monipuoliset leikit. Tiloja voidaan tarvittaessa muokata lapsen oman kiinnostuksen mukaan ja näin ollen luodaan mahdollisuus pitkäkestoiselle leikille. Päiväkodin piha on turvallisen kokoinen ja monipuolisia leikkimahdollisuuksia tarjoava kokonaisuus. Käytämme myös lähiympäristön tarjoamia puitteita leikin hyödyntämiseen.

Kasvattajan tehtävänä on luoda leikkiympäristö lapsille sopiviksi ja innostaviksi, mahdollistaen siten lasten oman mielikuvituksen ja vapauden rakentaa omaa leikkiä. Kasvattaja ei rajoita leikkiä perinteisten sukupuoliroolien mukaan.

Kasvattaja antaa ideoita leikkiin ja rikastuttaa sekä kehittää leikkiä. Kasvattajan tulee luottaa lasten omiin leikki-ideoihin ja tukea lasten omaehtoista leikkiä. Kasvattaja voi toimia leikin mallintajana, leikin aloittajana ja ohjata erilaisten leikkivälineiden käytössä. Lapsen leikki- sekä vuorovaikutustaitojen kehittämisessä kasvattajan läsnäololla ja motivoinnilla on suuri merkitys. Kasvattajan tulee olla tietoinen myös vanhoista perinneleikeistä, joiden avulla lasten leikkiin tulee kulttuuriperinnettä. Pedagogisesti suunniteltu leikki luo puitteet toiminnan kautta oppimiselle. Kasvattajan rooli vaihtelee leikkiin osallistumisesta ulkopuoliseen havainnointiin. Leikkiä havainnoimalla aikuinen saa tietoa lapsen kehityksestä, taidoista ja mahdollisesta tuen tarpeesta.

Liikkuminen

Lapsi tutustuu omaan kehoonsa ja taitoihinsa liikkumisen ja liikunnan kautta. Liikunta on erityisen tärkeää lapsen kokonaisvaltaiselle kehittämiselle ja hyvinvoinnille. Lasta tuetaan liikkumaan monipuolisesti arkipäivän tilanteissa ja ohjatun liikunnan kautta. Lapset liikkuvat päivähoitossa päivittäin. Sisällä ryhmissä mahdollistetaan liikkuminen tilojen ja välineiden puitteissa. Suunnitelmalliset, ohjatut liikuntatuokiot toteutetaan pienemmissä ryhmissä. Ulkona vapaat ja ohjatut ulkoleikit sekä retket opettavat sosiaalisuutta sekä ympäristön ja luonnon huomioimista. Liikunnan säännöllinen suunniteltu toteutus pohjautuu yksikkömme liikunnan vuosikalenteriin.

Toimintayksikössämme on käytössä liikuntasali, kaksi terapia-allasta, pitkät käytävät sekä portaat. Monipuolista liikuntavälineistöä hyödynnetään päivittäin ryhmien toiminnassa. Maastoltaan vaihteleva piha luo itses-

sään monipuolisia mahdollisuuksia liikkua. Pihassa on tasapainopuut, rekkatangot, keinut, kaksi liukumäkeä, sekä palloseinä ja pieni kenttä. Käytämme lähiympäristön tarjoamia liikuntamahdollisuuksia, esimerkiksi lähimetsät ja puistot, Kulomäen koulun urheilukenttä, lähialueen leikkipuistot sekä Lumon toimintakeskus.

Aikuisen rooli liikkumisen mahdollistajana on tärkeä. Aikuinen omalla esimerkillään kannustaa lapsia liikumaan. Välineiden esilletuonti motivoi lapsia kokeilemaan ja harjaannuttamaan taitojaan. Kasvattajat arvioivat liikunnallisen toiminnan toteutumista viikoittaisissa tiimipalaverissaan. Kasvattajan on tärkeää havainnoida lapsia sekä vapaassa liikunnassa että ohjatuilla liikuntatuokioilla. Näiden havaintojen pohjalta arvioimme jokaisen lapsen kehitystä liikunnan ja motoriikan näkökulmasta.

Tutkiminen

Tutkiva ihmettely ja oppimisen halu ovat lapselle syntymästä saakka luontaista. Lapsi tutkii löytämäänsä maistellen, kosketellen ja ihmetellen. Lapsen kasvaessa tutkittava ympäristö laajenee ensin kotiin, pihaan ja vähitellen muualle lähiympäristöön. Lapsen oma kokemusmaailma sekä vuorovaikutus muiden lasten ja aikuisten kanssa toimivat eri-ikäisten lasten innoittajina. Kiirunatiellä kasvattaja ihmettelee yhdessä lapsen kanssa ja jakaa tämän kanssa löytämisen ja oppimisen ilon. Lapsen silmillä löytyy uutta tutkittavaa tutuista-kin paikoista. Kasvattaja luo mahdollisuuksia tutustua uuteen esimerkiksi retkeillen lähimetsissä, leikkipuistoissa, kirjastossa ja muissa rakennetuissa ympäristöissä. Päiväkodin sisältäkin löytyy paljon ihmeteltävää, vesi- ja hiekkaleikit houkuttelevat lasta tutkimaan.

Annamme lapsille mahdollisuuksia tutkia uusia asioita oikeiden välineiden (esimerkiksi luupit) sekä kirjallisuuden avulla. Annamme tilaa lapsen omille ajatuksille ja kannustamme etsimään omia ratkaisuja. Lapselle on tärkeää kokea, että hänen tutkiva ihmettelynsä, kysymyksensä, pohdintansa ja toimintansa ovat merkityksellisiä. Kasvattajan oma asenne ja toiminta ovat suuressa roolissa innostaessa lasta tutkimaan. Tutkiminen ei ole tapa toimia vain silloin tällöin, vaan se kuuluu osana lapsen arkea. Kasvattaja osaa hyödyntää lapsen luontaisen uteliaisuuden sekä spontaanit arjen tilanteet, joista tutkimisen aiheet usein nousevat.

Taiteellinen kokeminen

Taiteelliset peruskokemukset syntyvät kasvuympäristössä, joka tarjoaa musiikillista, kuvallista, tanssillista ja draamallista toimintaa, kädentaitoja sekä lasten kirjallisuutta. Saadessaan monipuolisia taiteellisia elämyksiä ja kokemuksia lapsen mielenkiinto herää toteuttamaan itseään taiteellisesti. Taiteellinen kokeminen antaa lapselle mahdollisuuden ilmaista tunteitaan ja mahdollistaa myös uuden oppimista. Omakohtaiset elämykset ja mielikuvitus kehittävät lasta kokonaisvaltaisesti sekä vahvistavat lapsen tunne-elämää. Taiteellisen kokemuksen kautta lapsi oppii käsittelemään erilaisia tunteita ja ilmaisemaan niitä oman kehon kautta. Taiteellinen kokeminen antaa lapselle mahdollisuuden ilmaista itseään itselleen ominaisella tavalla. Eri aistien monipuolinen käyttö taiteellisessa ilmaisussa kehittää luovuutta. Varhaislapsuudessa saadut taiteelliset kokemukset vaikuttavat lapsen myöhempiin taidemieltymyksiin.

Kasvattajan tavoitteena on järjestää lapsille mahdollisuuksia monipuoliseen luovaan toimintaan ja itsensä ilmaisuun sekä kokemaan elämyksiä. Kiirunatiellä lapsella on mahdollisuus käyttää sekä oma-aloitteisesti että aikuisen ohjaamana erilaisia itseilmaisun muotoja esimerkiksi maalaten, piirtäen, askarrella, näytellen, tanssien, laulaen tai soittaen. Tärkeää on antaa tilaa, aikaa ja rauhaa lapsen omalle mielikuvitukselle ja luovuudelle. Monipuoliset materiaalit ja välineet antavat lapselle mahdollisuuden toteuttaa itseään.

6.2 Oppimiskäsitys

Lapsi on luontaisesti utelias, aktiivinen tutkija. Oppiminen on lapselle kokonaisvaltainen tapahtuma. Lapsi oppii ollessaan vuorovaikutuksessa lasten, kasvattajien ja ympäristön kanssa arkipäivän tilanteissa, käyttäen

kaikkia aistejaan. Myönteisten oppimiskokemusten kautta lapsen itsetunto vahvistuu ja hänelle mahdollistuu monipuolinen vuorovaikutus muihin ihmisiin.

Lapsen vuorovaikutus tapahtuu leikin, liikkumisen, tutkimisen, keskustelemisen ja tekemisen kautta. Hän oppii hyödyntämällä omia vahvuuksiaan, aikaisempia kokemuksiaan ja innostuksen kohteitaan. Kasvattajan tehtävänä on kannustaa ja vahvistaa kiinnostusta erilaisiin asioihin. Turvalliset ihmissuhteet luovat perustan oppimiselle ja myönteiselle oppimisasenteelle. Myönteinen ja kannustava ilmapiiri tukee lapsen oppimista. Kasvattajalla on vastuu ilmapiirin luomisesta.

6.3 Varhaiskasvatuksen sisältöalueet

Päiväkotimme arki koostuu kokonaisuutena perushoidosta, kasvatuksesta ja opetuksesta. Nämä aihealueet nivoutuvat saumattomasti toisiinsa. Kieli vuorovaikutuksen perustana ja uskontokatsomuskasvatuksen lisäksi varhaiskasvatuksen sisältöalueita ovat fyysinen ja motorinen kehitys ja terveys, taide ja kulttuuri, matemaatiikka, etiikka ja katsomus sekä mediakasvatus.

Fyysinen ja motorinen kehitys ja terveys

Lapsella on luontainen tarve liikkua ja tutkia ympäristöään. Liikkumisella on suuri merkitys lapsen kokonaisvaltaiselle kehitykselle ja hyvinvoinnille. Monipuolinen liikunta kehittää lapsen motorisia taitoja. Liikunnan myötä lapsen lihaksisto kehittyy ja vahvistuu ja uudet taidot tulevat helpommin hallituiksi. Oppimisen myötä lapsen itsetunto kehittyy ja sen vaikutus näkyy sosiaalisissa suhteissa.

Päivähoidon arjessa ohjaamme lasta ymmärtämään ja vähitellen ottamaan vastuuta omasta hyvinvoinnistaan ja terveydestään ikätasonsa mukaan. Päivittäin lapset tutustuvat ja totuttelevat terveelliseen ja monipuoliseen ruokaan sekä harjoittelevat hyviä ruokatapoja.

Hyvinvoinnin kokonaisuuteen kuuluu liikunnan, levon ja ulkoilun tasapaino. Ulkoilussa huomioidaan sään mukainen vaatetus sillä ulkoilemme päivittäin.

Tapakasvatuksella ohjaamme lasta tasapainoiseen tunne-elämään ja hyviin ihmissuhteisiin.

Taide ja kulttuuri

Musiikki- ja muut taidekokemukset ovat merkittävä osa lapsen kokonaisvaltaista kehitystä. Luovuus, mielikuvitus ja itseilmaisuus harjaantuvat kuvia tekemällä, käden taidoilla, musisoimalla, draamaharjoituksilla, tanssimalla ja liikkumalla. Tekemisen ja kokemisen kautta lapsi harjaannuttaa ja kehittää mielikuvitustaan ja luovuuttaan. Kädentaitojen myötä lapsi tutustuu erilaisiin materiaaleihin, välineisiin ja työtapoihin vahvistaen ja kehittäen samalla hienomotorisia taitojaan. Kun lapsi oppii tärkeitä taitoja, hän samalla nauttii omista tuotoksistaan, kokee tekemisen iloa ja hänen itsetuntonsa vahvistuu.

Musiikki on luonnollinen osa arjen toiminnassamme. Laulut, lorut, laululeikit, köröttelyt sisällytetään päivittäiseen toimintaan ja tuokioihin. Musiikin rytmin ja sanojen avulla lapsi saa vahvistusta omalle kielelliselle kehitykselleen ja ilmaisulleen. Musiikki herättää tunteita ja pitää yllä vireystasoa. Päiväkodissa lapset tutustuvat erilaisiin soittimiin ja lauluihin sekä kansanperinteeseen. Laulamisen ja rytmittämisen myötä lapset harjoittelevat äänen käyttöä. Elämyksellisyys, ilo, luova ilmaisuus ja musiikista nauttiminen tukevat lapsen itsetunnon vahvistumista.

Kasvattaja mahdollistaa lapsen omatoimisen suunnittelun ja tekemisen sekä elää siinä mukana. Kasvattajan vastuulla on tarjota lapselle monipuolisia kokemuksia eri taiteen muodoista. Kasvattaja ohjaa lasta havainnoimaan ympärillään olevaa kauneutta ja monimuotoisuutta.

Matematiikka

Matematiikkaa voi löytää kaikista arkipäivän tilanteista, ympäristöstä ja toiminnasta. Matematiikka on asioiden vertailua, päättelystä ja laskemista, joka tapahtuu luontevasti ja leikinomaisesti leikki- ja perushoitotilanteissa sekä opetustuokioissa. Myönteinen asenne matematiikkaa kohtaan luodaan mm. tutkimalla, vertailemalla, laulamalla, liikunnan ja pelien avulla sekä pienillä työtehtävillä. Ohjaamalla lasta tekemään havaintoja herätetään lapsen mielenkiintoa matemaattisia ilmiöitä kohtaan ja samalla kehitetään lapsen ongelmanratkaisutaitoja ja loogista ajattelua. Tuttu ja turvallinen päivärytmi vahvistaa ja tukee lapsen aikakäsityksen kehittymistä.

Etiikka ja katsomus

Esiopetuksen eettinen kasvatus sisältyy kaikkeen toimintaan ja on koko ryhmälle yhteistä.

Eettinen kasvatus mahdollistaa kehittymisen vastuulliseksi ja ajattelevaksi yksilöksi ja sen kautta oppii välittämään itsestään ja muista ihmisistä sekä hyväksymään erilaisuutta. Kasvattajan oma käyttäytyminen toimii mallina lapsille. Ohjaamme lasta ymmärtämään käyttäytymisen syy-seuraussuhteita. Autamme lasta ymmärtämään mikä on rehellistä/ valheellista, hyvää/pahaa ja oikein/väärin. Lapsen elämään kuuluvat myös pelot, ahdistus ja syällisyys. Näiden käsitteleminen lasten kanssa on tärkeää. Keskustelujen ja arjen kohtaamisten kautta ohjaamme lasta suvaitsevaisuuteen ja toisten huomioimiseen. Ristiriitatilanteiden selvittäminen helpottuu yhteisten sääntöjen ja niiden noudattamisen myötä. Pettymystilanteiden käsittelyssä huomioidaan lapsen itsetunto ja näissä tilanteissa lapsi kasvattaa omaa sietokykyään.

Kaikille lapsille opetetaan kulttuurista katsomuskasvatusta, jonka tavoitteena on katsomuskasvatuksellisen ajattelun kehittyminen. Tarjoamme lapselle mahdollisuuden tutustua omaan katsomukseen ja muiden lasten vakaumuksiin ja sitä kautta oppia arvostamaan oman kotiseudun kulttuuri- ja luontoperinnettä. Huomioimme toiminnassamme eri kulttuurien juhlia ja perinteitä.

Mediakasvatus

Lapsi elää arjessaan median ympäröimänä, joka näkyy esimerkiksi leluissa, kirjoissa, televisiossa, peleissä, vaatteissa, mainoksissa, radiossa ja kännyköissä. Media ja mediavälineistä kumpuavat leikit ja keskustelut ovat nykylasten arkipäivää.

Lapsella on erilaisia rooleja mediataitojen oppijana; mediaa käyttävä, mediaa luova, mediaan osallistuva ja mediaturvaa saava lapsi. Lapsi luo mediaa leikkien ja kokeillen. Median hahmot, tarinat ja sisällöt vetoavat lapsiin ja näkyvät leikissä, puheissa ja piirroksissa. Media on luovuuden lähde ja mediasisällöt ruokkivat lapsen luontaisesti rikasta mielikuvitusta.

Päiväkodissa lapselle tarjotaan mahdollisuuksia tutustua erilaiseen mediasisältöön. Lapset saavat itse luoda mediaa valokuvaten, kertoen, satuillen ja tehden musiikkia sekä esiintyen. Lapset tutustuvat tietotekniikan avulla erilaisiin median muotoihin. He voivat tehdä itse lehtiä, he tutustuvat lehtikuviin ja kirjoitettuun tekstiin yhdessä aikuisten kanssa.

Päivähoidossa mediakasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista. Varhaiskasvatuksessa mediaa voidaan käyttää sekä opetuksen sisältönä että opetuksen välineenä. Kasvattaja tiedostaa median merkityksen ja sen käyttö- ja opetusmahdollisuudet. Mediakasvatuksen tavoitteena on ohjata ja harjoituttaa lasta arvioimaan kriittisesti median välittämiä viestejä, median taustoja ja ottamaan niihin kantaa.

Päiväkodissamme pyritään ikätasoisesti monipuolisten mediataitojen harjoitteluun. Lapselle annetaan mahdollisuuksia tutustua median eri osa-alueisiin tutkimalla ja eläytymällä. Lapset saavat osallistua kertomal-

la, kuvaamalla sekä suunnittelemalla. Lapsen kasvaessa ympäröivä media ja sen vaikutus lisääntyvät lapsen elämässä. Tällöin ajankohtaiseksi nousee turvallisen itsenäisen mediankäytön taidot.

Lapsi toimii luontaisesti leikkimällä, liikkumalla, tutkimalla sekä tekemällä itse. Nämä ovat myös mediakasvatuksen työtapoja varhaiskasvatuksessa.

Päivittäin käymme lasten kanssa keskusteluja mediasta nousevista teemoista. Lapsille on tärkeää saada jakaa elämyksiään, kokemuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan aikuisten ja toisten lasten kanssa. Päiväkodissa teemme pienimuotoisia esityksiä sekä ryhmissä että koko talon laajuudella. Esityksissä lapsella voi olla niin tekijän kuin katsojan rooli. Mediakasvatukseen kuuluvat myös draama ja teatteriesitykset päiväkodilla tai ulkopuolisten esiintyjien toimesta. Valokuvaamme lasten arkea kasvunkansioihin toimintakauden aikana sekä keräämme siihen muutakin lasten tekemää materiaalia. Lapsella on myös mahdollisuus itse kuvata häntä kiinnostavia asioita kasvattajien luomien puitteiden sisällä. Opetustietokoneiden avulla on mahdollisuus pelata opetuspelejä sekä etsiä aikuisen ohjaamana tietoa. Teemme retkiä Korson Lumon monitoimitaloon, jossa on mahdollisuus osallistua kirjaston satutunneille, ohjatuille tunneille sekä elokuva- ja teatteriesityksiin.

Suuri osa arjen mediakasvatuksesta tapahtuu osana muuta toimintaa, kasvatusta, opetusta ja hoitoa.

6.4 Pienryhmätoiminta

Keskeistä pienryhmätoiminnassa on yhdessä tekeminen, kokeminen ja jakaminen. Pienryhmässä korostuu myönteinen ilmapiiri, joka muodostuu hyvästä vuorovaikutuksesta ja kiireettömyydestä. Pienryhmätoiminta mahdollistaa niin lasten kuin aikuisen ja lapsen välisen vuorovaikutuksen laadun paranemisen. Pienryhmässä lapsen on helpompi opetella sosiaalisia taitoja ja hän oppii tunnistamaan omien tekojensa vaikutukset toisiin lapsiin. Pienryhmässä lapset pystyvät tuomaan paremmin esille itseään, ajatuksiaan ja tarpeitaan. Myös kasvun ja oppimisen tukea tarvitsevien lasten tarpeet saadaan paremmin huomioitua pienryhmässä. Nykymaailmassa lapsen on opittava olemaan myös isommassa ryhmässä. Turvallinen pienryhmä edesauttaa lapsia toimimaan tarvittaessa myös suuremmassa ryhmässä. Kasvattajalla on parempi mahdollisuus pienryhmätoiminnan kautta lasten havainnointiin ja yksilölliseen huomioimiseen ja läsnä olevaan vuorovaikutukseen.

Päiväkodissamme pienryhmätoiminta on arjen käytäntöä. Muodostamme pienryhmiä erilaisin perustein: ikä- ja kehitystason, toiminnan sekä mielenkiinnon kohteiden perusteella sekä yli ryhmärajojen. Päiväkotimme puitteet mahdollistavat erinomaisen pienryhmätoiminnan niin sisä- kuin ulkotiloissa. Teemme toimintavuodeksi koko toimintayksikköä koskevan pienryhmätilojen käyttösuunnitelman. Tämä tukee pienryhmätyöskentelyä ja mahdollistaa tilojen maksimaalisen hyötykäytön.

6.5 Oppimisympäristö

Oppimisympäristö muodostuu fyysisistä -, psyykkisistä - ja sosiaalisista tekijöistä. Fyysiseen oppimisympäristöömme kuuluvat päiväkodin tilat, välineet ja materiaali sekä luonto. Päiväkodissamme lapset voivat jakautua erilaisiin ryhmätiloihin pienryhmätoimintaan ja leikkeihin. Jopa kaikki mahdolliset komerot on järjestetty lasten leikkikäyttöön. Tarkoituksen- ja kehitystasonmukaiset lelut aktivoivat ja sitouttavat lapsia leikkimään pitkäjänteistä suunnitelmallista leikkiä. Jokaisella ryhmällä on käytössään useammat pienryhmätilat sekä talon yhteiset leikkitalat. Näitä ovat verstaas, sali, musiikkihuone, kielihuone ja kaksi vesileikkihuonetta terapia-altaineen. Lisäksi talon kaikki mahdolliset pienetkin tilat on otettu lasten leikkikäyttöön. Näistä tiloista löytyvät hiekkaleikki, nukkekotileikki, lukunurkkaukset sekä talon erikoisuutena lasten kerrostalo, joka sijaitsee salin nurkassa portaiden alla. Talossa hyödynnämme myös pitkät käytävät, joissa sisämopoilla kaahailu on sallittua. Kaikkia talon pienryhmätiloja voidaan muokata lasten kiinnostusten kohteiden mukaan.

Päiväkodillamme on iso piha, joka on jaettu kahteen osaan isommille ja pienimmille lapsille. Piha on maastoltaan monipuolinen. Sieltä löytyy mahdollisuus pelaamiseen, kiipeämiseen, keinumiseen ja perinteisiin hippaleikkeihin sekä talvisin mäen laskuun, hiihtämiseen ja luisteleamiseen. Toiminnassamme hyödynnämme lähiympäristön luontoa ja alueen palveluita kuten koulun kenttää ja leikkipuistoja.

Kasvattajan aidosta läsnäolosta muodostuu avoin ja turvallinen ilmapiiri, jossa lapsi voi kokea ja ilmaista erilaisia tunteita. Autamme lasta nimeämään ja käsittelemään tunteita esimerkiksi kuvien avulla. Kasvattajan syli on avoinna jokaiselle lapselle kaikissa tunnetiloissa. Luomme positiivisen ja kannustavan ilmapiirin, jossa on lupa myös epäonnistua. Kasvattajan kannustava asenne ja ammatillinen työote mahdollistavat hyvän psyykkisen oppimisympäristön muodostumisen. Kasvattajan sitoutuminen lapsilähtöiseen työhön asettaa rajat toiminnalle ja sallii heittäytymisen hassutteluun lasten kanssa.

Sosiaalinen oppimisympäristö perustuu hyvään vuorovaikutukseen. Luomme edellytykset lasten kaverisuhteiden kehittymiselle ja ryhmässä toimimiselle. Avoimuus, keskinäinen luottamus, sekä itsensä ja toisten arvostaminen kuuluvat hyvään vuorovaikutukseen. Kasvattajalla on vastuu hyvän ilmapiirin luomisesta ja hyvän vuorovaikutusmallin antamisesta.

7. ESIOPETUS

Esiopetus on arjen toiminnoista lähtevää pedagogista, tavoitteellista ja kokonaisvaltaista toimintaa, jossa otetaan huomioon lapsen taidot, kiinnostuksen kohteet, kehitystaso ja aiemmat oppimisen kokemukset. Esiopetuksessa kehitetään lapsen työskentelytaitoja ja -tapoja. Tavoilla on keskeinen merkitys siihen mitä ja miten opitaan. Myönteisillä oppimiskokemuksilla on suuri merkitys siihen, miten lapsi kokee itsensä oppijana ja millainen motivaatio hänellä on oppimiseen. Esiopetuksessa tuetaan lapsen itsetunnon vahvistamista ja elämäntaitojen oppimista sekä harjoitellaan itsestä huolehtimista ja sosiaalisia taitoja.

Esiopetuksessa varhaiskasvatuksen sisältöalueita syvennetään lapsen luontaisia toimintatapoja hyödyntäen, leikkien, liikkuessa, tutkien ja taiteellisten kokemusten kautta. Leikki on keskeinen kasvua ja oppimista edistävä toimintamuoto ja se kuuluu olennaisena osana jokaiseen päivään. Suunnittelussa huomioidaan mahdollisimman monen sisältöalueen käsittely saman toiminnan puitteissa.

Esiopetuksessa toimitaan sekä isossa ryhmässä että pienryhmässä. Esiopetuksen pienryhmät muodostetaan toiminnan mukaan niin, että ne tukevat lapsen kasvua ja oppimista. Muuttuvat pienryhmät antavat lapsille kokemuksia toimia myös ryhmän kaikkien lasten kanssa ja erikokoisissa ryhmissä. Päiväkodissa esiopetusta annetaan lapsen tarpeen mukaan esiopetus- tai integroidussa ryhmässä. Esiopetukseen osallistuminen on maksutonta ja vapaaehtoista.

7.1 Valmistava opetus

Päiväkodissamme annetaan valmistavaa opetusta perusopetuksen valmistavan opetuksen kriteerit täyttävälle 6-vuotiaalle maahanmuuttajataustaisille lapsille. Perusopetuksen valmistava opetus on tarkoitettu niille maahanmuuttajataustaisille lapsille, joiden suomen kielen taito ja / tai muut valmiudet eivät riitä esi- tai perusopetuksen ryhmässä opiskelemiseen. Tarkentavia kriteerejä perusopetuksen valmistavaan opetukseen ottamiseksi 6-vuotiaalle ovat:

- vasta muuttanut suomeen tai asunut Suomessa alle vuoden

- on ollut suomenkielisessä päivähoidossa alle vuoden
- syntynyt / asunut Suomessa, mutta on ollut kotona, eikä ole käyttänyt suomen kieltä.

Esiopetuksen piiriin tulevan lapsen suomen kielen taso selvitetään yhdessä vanhempien/ huoltajien kanssa keskustellen. Keskustelun myötä täytetään yhdessä vanhempien kanssa Lapsi kotiloissa sekä Huoltajien kuulemis-kaavakkeet. Siten selvitetään lapsen tuen tarve valmistavassa opetuksessa.

Syksyllä esiopetuksen alkaessa, kirjataan yhdessä vanhempien / huoltajien kanssa Lapsen valmistavan opetuksen oppimissuunnitelmaan lapsen tuen tarpeen kohteet ja sovitaan yksilöllisesti lapsen tavoitteista sekä siihen liittyvistä toimintatavoista. Varsinaisen esiopetusajan ulkopuolella tapahtuvan viidennen tunnin sisältö ja menetelmät kirjataan erikseen lapsen valmistavan opetuksen oppimissuunnitelmaan.

Valmistavaa opetusta annetaan Kiirunatien päiväkodissa esiopetuksen työpäivinä viisi tuntia päivässä. Valmistavaan opetukseen osallistuva lapsi integroituu päivittäin muuhun esiopetustoimintaan ja ryhmiin. Valmistavan esiopetuksen tavoitteena on edistää lapsen suomen kielen oppimista, kotoutumista, esiopetuksen sisältöjen omaksumista ja ystävyyssuhteiden muodostumista niin, että hän voi aloittaa koulunkäynnin omaa ikätasoaan vastaavassa perusopetuksen ryhmässä. Opetuksessa käytetään Suomi toisena kielenä (S2) suunnitelmaa sekä pääkaupunkiseudun monikulttuurista toimintamallia (MONIKU). Viides tunti toteutetaan integroituna päivähoidon muuhun toimintaa, sisältäen mm. ryhmätyötä, - leikkiä, työtehtäviä sekä tapakasvatusta yhdessä muiden lasten kanssa aikuisen ohjaamana.

8. MONINAISUUS VARHAISKASVATUKSESSA

8.1 Kasvun ja oppimisen tuki

Lasten kasvun ja kehityksen tukeminen toteutuu varhaiskasvatuksen arjessa laadukkaana pedagogiikan ja suunnitellun kasvu- ja oppimisympäristön keinoin. Tämä edellyttää varhaiskasvattajilta ammatillista ja emotionaalista läsnäoloa, lapsen kasvun ja kehityksen tuntemista sekä lapsen tarpeista lähtevän kasvatustoiminnan ja toimintaympäristön muokkaamista. Toiminnan perustana ovat moniammatillisuus ja tiivis yhteistyö vanhempien kanssa. Vanhempien kanssa käydyissä varhaiskasvatuskeskusteluissa kirjataan lapsen kasvun ja kehityksen tavoitteet ja mahdolliset tuen tarpeet. Varhaiskasvatuksessa lapsen tukeminen jaetaan kasvun ja oppimisen yleiseksi, tehostetuksi ja erityiseksi tueksi. Lähtökohtana tuen järjestämiselle ovat jokaisen lapsen yksilölliset vahvuudet ja kehitystarpeet. Tukea annetaan niin kauan ja sen tasoisesti kuin se on tarpeen. Tuen tarpeen varhainen havaitseminen on tärkeää lapsen kokonaisvaltaisen kasvun tukemisessa. Lasta autetaan erilaisin tukimuodoin, jotka riippuvat vaikeuksien laadusta ja laajuudesta.

Lapsi voi tarvita kasvun ja oppimisen tukea erilaisten kehitysviiveiden, puheen- ja/tai kielenkehityksen häiriöiden, sosiaalisten ja/tai tunne-elämän vaikeuksien, lastensuojelullisten syiden tai erilaisten sairauksien vuoksi. Kasvun ja oppimisen tukea tarvitseva lapsi hyötyy samasta pedagogisesta toiminnasta ja ryhmässä toimimisesta kuin lapset yleensäkin. Keskeistä on, että kasvun ja oppimisen tukea tarvitseva lapsi saa olla lapsi, jolla on oma persoonallisuus ja vahvuudet. Oleellista on muistaa lapsen yksilölliset tarpeet toiminnan suunnittelussa.

Meillä Kiirunatiellä tukea tarvitsevia lapsia on integroidun ryhmän lisäksi kaikissa muissakin ryhmissä. Integroitu ryhmä on 13 lapsen ryhmä, joista viidellä on kasvun ja oppimisen tuen tarve. Lastentarhanopettajan ja lastenhoitajan lisäksi ryhmässä työskentelee erityislastentarhanopettaja.

Jokaiselle lapselle taataan osallistumisoikeus kaikkeen päiväkodin toimintaan lapsen yksilölliset tarpeet huomioiden. Arjessa yleisiä tukimuotoja ovat pienryhmätoiminta, päivittäisten toimintojen ja tilojen kuvittaminen ja selkiyttäminen, kuvien aktiivinen käyttö, tukiviittomat sekä selkeä strukturoitu päiväjärjestys.

8.2 Monikulttuurisuuden kohtaaminen, uskonto- ja katsomuskasvatus sekä suomi toisena kielenä (S2-opetus)

Lapsen aloittaessa päivähoidossa keskustelemme perheen kanssa ja tutustumme heidän kulttuuritaustaansa ja sovimme käytänteitä, joissa otamme huomioon heidän tarpeensa ja toiveensa. Tavoitteena on, että yhteistyössä vanhempien ja eri kulttuuriyhteisöjen kanssa edistetään lapsen kulttuuriperinteen jatkumista ja tuetaan lapsen oman identiteetin vahvistumista. Kaikkien perheiden kanssa on tärkeää käydä keskustelua suomalaisen varhaiskasvatuksen tavoitteista ja periaatteista.

Tuemme eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten mahdollisuutta oppia suomenkieltä toisena kielenä luonnollisissa tilanteissa toisten lasten ja kasvattajien kanssa. Arjessa käytetään yksinkertaisia lauseita ja ohjeita, aikuinen sanoittaa toimintaa ja käytössä ovat kuvat kielen oppimisen tukena. Suomi toisena kielenä opetus huomioidaan toiminnan suunnittelussa. Lapsen suomen kielen oppimista seurataan ja dokumentoidaan säännöllisesti.

Uskonto- ja katsomuskasvatuksen tavoitteena on antaa tietoa ja ymmärrystä lapsiryhmässä edustettuina olevien uskontojen ja katsomusten tavoista ja käytännöistä. Päiväkodissamme on käytössä monikulttuurinen vuosikello, jossa huomioidaan eri kulttuurien juhlat. Kutsumme vanhempia kertomaan omasta kulttuuristaan lapsiryhmille. Päiväkodissamme järjestetään evankelisluterilainen pyhäkoulu kerran kuukaudessa seurakunnan toimesta. Käymme myös joulun ja pääsiäiskirkossa.

Suomi toisena kielenä opetukseen kuuluvat kielikerhot – ja tuokiot, joissa käytetään monipuolista materiaalia (sanasakit, kuvat, kirjat) ja joissa on selkeä strukturi. Lisäksi on monikulttuurisia lauluhetkiä ja käytössä ovat tukiviittomat ja tukisanat omalla kielellä.

Lapsen äidinkielen, kulttuurin ja suomenkielen tukemisesta sovitaan vanhempien kanssa tehtävässä lapsen varhaiskasvatussuunnitelmassa, joka tehdään tulkkia apuna käyttäen. Näin luodaan pohjaa kasvuille kahteen kulttuuriin ja kaksikielisyyteen.

Teemme yhteistyötä alueellisen kieli- ja kulttuurikoordinaattorin kanssa (Kieku). Hän käy säännöllisesti ryhmissä, antaa tukea ja ohjeita monikulttuuristen lasten kanssa toimimisessa. Hän myös kouluttaa henkilökuntaa.

9. YMPÄRISTÖKASVATUS JA KESTÄVÄ KEHITYS

Lähtökohtana ympäristökasvatuksessa on lapsen lähiympäristö. Tämän tunteminen luo pohjaa laajemmalle ymmärrykselle ympäröivästä maailmasta. Kiirunatien päiväkodin lähiympäristön muodostaa kaupunkiympäristö puistoinen. Päiväkodin lähistöllä on paljon myös metsäalueita, joissa käymme säännöllisesti. Yhdessä kasvattajan kanssa lapsi ihmettelee, kyselee ja tutkii ympäristöään. Näin lapsi oppii kunnioittamaan ja arvostamaan luontoa ja muodostaa mielessään myönteisen luontosuhteen.

Ympäristökasvatuksessamme on tärkeää, että lapsi tiedostaa ja kokee omien tekojen vaikutukset ympäristöön ja luontoon. Lasten kanssa on muistettava kokemuksellisuus, elämyksellisyys ja yhdessä toimiminen. Emme roskaa luontoa sekä ymmärrämme luonnon ainutlaatuisuuden.

Kestävän kehityksen tavoitteena on, että luonto ja inhimillisen kehityksen edellytykset säilyvät myös meidän jälkeisille sukupolville. Päiväkotikäisten lasten kohdalla kestävä kehitys tarkoittaa hyvin konkreettisia asioita, kuten kavereista huolehtimista, lähiympäristön tutkimista ja kestävämpien arkikäytäntöjen oppimista.

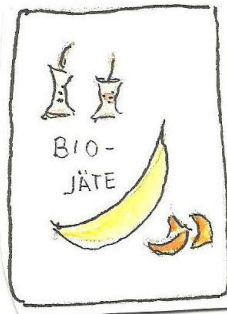

Kestävä kehitys näkyy päiväkodissamme jätteiden lajitteluna, energian ja veden säästönä sekä materiaalien ja hankintojen valintaperusteissa. Jätteiden synnyn ehkäisy on koko henkilöstön, lasten ja vanhempien yhteinen asia. Ryhmissä on omat lajittelupisteet; energiajäte, sekajäte, paperinkeräys sekä biojäte. Lisäksi päiväkodissa on kierrätyspisteet paristoille, metallille, lasille ja pahville. Kierrätyspisteissä olevat jätteet kuljetaan läheiseen keräyspisteeseen yhdessä päiväkodin isoimpien lasten kanssa. Kiinnitämme huomiota valojen turhaan käyttöön sekä veden kulutukseen ja parannamme materiaalitehokkuutta sekä vähennämme paperin kulutusta.

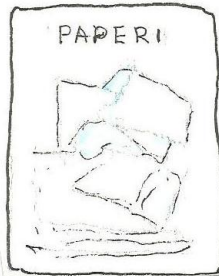
Henkilökunta on sitoutunut kestävä kehityksen toteuttamiseen ja opastaa sekä näyttää esimerkkiä ekologisesti kestävästä toiminnasta.

KIERRÄTYS ON HELPPOA

Söin äsken banaanin
Minne kuoret laittaisin?
Biojäteastia on
ruoan kaveri

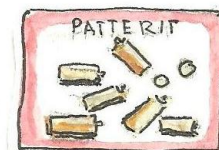
On mulla paperi,
sen minne laittaisin?
Valkoinen kori on
paikka paperin

*Kierrätetään
Se helppoa on
Jokaiselle roskalle
oma kori on!!*

**Monenlaista roskaa
päivän mittaan teen
Suuren osan sujautan
energiajätteeseen!!**

Loppui virta patterin
Sen minne laittaisin?
Sillekin on oma paikka,
sen siis kierrätin

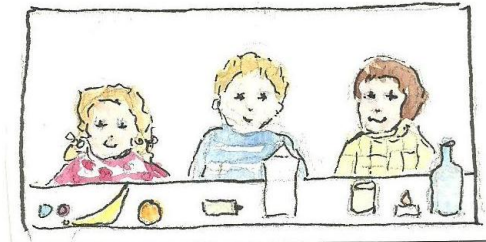

Pahvit laitan
pahvinkeräykseen
Sillä lailla ihan itse
hyvän teon teen

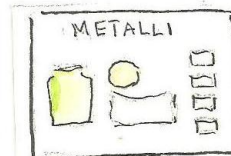

*Kierrätetään
Se helppoa on
Jokaiselle roskalle
oma kori on!!*

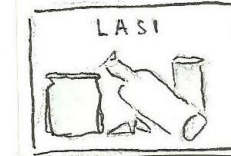
**Monenlaista roskaa
päivän mittaan teen
Suuren osan sujautan
energiajätteeseen!!**

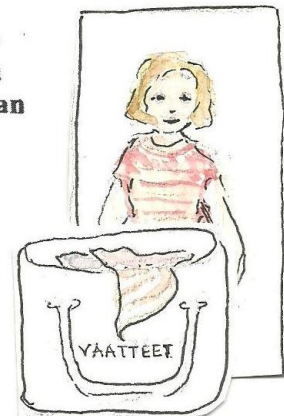
Lasipurkki tyhjä on
Sen paikka tietenkin
on lasinkeräyksessä
Sen tiesin itsekkin

Metallipurkit voi
myöskin kierrättää
Ei kaatopaikka ole
niiden määränpää

**Monenlaista roskaa
päivän mittaan teen
Suuren osan sujautan
energiajätteeseen!!**

RUNO
IRINA AHO
PIIRROKSET
MARITALINNA

10. TYÖYHTEISÖN RAKENTEET JA TOIMINNAN ARVIOINTI

Työyhteisömme rakenteet on luotu tukemaan perustehtävämme tekemistä. Rakenteiden (palaverirakenne, asiakaspalautejärjestelmä, tiimisopimus, tulos- ja kehityskeskustelu, vasu-työ) kautta käsittelemme palautteita, arvioimme ja kehitämme toimintaamme sekä linjaamme työllemme sisältöjä ja toimintaperiaatteita. Rakenteiden avulla käymme kasvatuksellisia keskusteluja ja varmistamme ammattitaidon ylläpitämisen.

Johtajan ja varajohtajan palaveri

Palaverissa päivitetään päivähoitoon ja yksikköön liittyviä asioita.

Johtoryhmä

Päiväkodin johtoryhmä kokoontuu kaksi kertaa kuukaudessa. Johtoryhmään kuuluvat puheenjohtajana päiväkodinjohtaja ja jäsenenä varajohtaja sekä muista tiimeistä toimintavuodeksi kerrallaan valitut tiimien edustajat. Tarvittaessa kasvattajat, jotka valmistelevalta tai vastaavalta johtoryhmän kokouksissa käsiteltäviä asioita, kutsutaan palaveriin.

Johtoryhmässä päätetään koko yhteisöä koskevista asioista ja arvioidaan toimintatapoja ja asetettuja tavoitteita. Johtoryhmä laatii tavoitteet tuloskortteille ja suorittaa arvioinnin toteutuneen toiminnan suhteen. Palaverissa käsitellään myös asiakaspalautteet ja huolehditaan sisäisestä ja ulkoisesta tiedottamisesta. Johtoryhmä nimeää tarvittaessa erilaisia työryhmiä asioiden valmistelua varten.

Info- palaveri

Info- palaveri kokoontuu perjantaisin tai aina tarvittaessa. Varajohtajan johdolla sovitaan seuraavan viikon koko taloa koskevasta yhteistyöstä ja arvioidaan henkilökunnan riittävyys asiakasmäärään nähden. Info- palaverin kautta informoidaan myös akuutteja asioita.

Pedagoginen (Peda) palaveri ja työryhmät

Peda-palaverissa puheenjohtajana toimii päiväkodinjohtaja tai erityislastentarhanopettaja. Yhteisön jokainen jäsen osallistuu omalla vuorollaan palaveriin. Tiimin jäsenet ovat jaettu kolmeen eri peda-tiimiin. Peda-tiimit kokontuvat vuorotellen. Peda-palaverit pidetään joka toinen viikko. Palaverissa käsitellään, linjataan ja arvioidaan pedagogisia asioita. Peda-palaveri voidaan pitää myös laajennettuna, esimerkiksi sisäisessä koulutus-tilaisuudessa. Ja lisäksi erilisiä työryhmiä käytetään erikseen sovittavien asiakokonaisuuksien työstämiseen. Jokainen tiimin jäsen vastaa tiedonkulusta omaan tiimiinsä.

Tiimipalaveri ja tiimisopimus

Tiimipalaveri ja tiimisopimus ohjaavat kasvattajatiimin toimintaa. Tiimipalaveri on kerran viikossa jokaisella tiimillä. Tiimeissä on eri määrä lastentarhanopettajia ja lastenhoitajia riippuen ryhmästä. Lastentarhanopettaja tai erityislastentarhanopettaja vastaa jokaisessa tiimissä pedagogisesta suunnittelusta ja toteutuksesta, kasvun ja oppimisen tuesta, yhteistyöstä vanhempien kanssa ja oman tiimin kasvattajien kanssa. Palaverissa organisoidaan, arvioidaan, suunnitellaan ja työstetään asioita ja käsitellään erilaista tietoa.

Tiimi tekee tiimisopimuksen toimintavuoden alussa, jossa määritellään tiimin perustehtävä ja tavoitteet, sisäiset vastuut/tehtäväjako ja sovitaan tiedonkulusta ja päätöksenteosta. Toimintavuoden alussa päiväkodinjohtaja käy tiimissä tiimisopimuksen läpi. Toimintakauden aikana päiväkodinjohtaja käy tiimin kanssa vasu-työnarviointia ja tiimin tulos ja kehityskeskustelun. Tiimipalavereita järjestetään aina tarvittaessa johtajan kanssa.

Pph- tiimi ja ohjauskäynti

Perhepäivähoidon tiimipalaverin puheenjohtajana toimii päiväkodinjohtaja ja jäsenenä perhepäivähoitajat. Palavereita pidetään kuuden viikon välein.

Palaverissa päätetään perhepäivähoitoa koskevista asioista, käsitellään asiakaspalautteita, arvioidaan, huolehditaan sisäisestä ja ulkoisesta tiedottamisesta ja kehitetään pedagogiikkaa. Päiväkodinjohtaja käy ohjauskäynneillä perhepäivähoitajan kotona toimintakaudenaikana.

Työilta

Työiltoja pidetään toimintavuoden aikana sovituksi, kun asian käsittely vaatii koko yhteisön läsnäolon tai tiimi tarvitsee lisää aikaa työnsä kehittämiseen. Työiltoja käytetään esimerkiksi koulutukseen, työn suunnitteluun, arviointiin tai suurempien asiakokonaisuuksien käsittelyyn.

Tulos- ja kehityskeskustelut yksilö/tiimi

Tulos- ja kehityskeskustelut käydään kerran vuodessa tai tarvittaessa useammin yksilö- ja tiimitasolla päiväkodinjohtajan kanssa. Keskustelussa työntekijä/ tiimi arvioi työnsä tuloksia, työnteon edellytyksiä, osaamistaan ja kehittämismahdollisuuksia sekä johtamista. Keskustelussa annetaan palautetta puolin ja toisin. Keskustelussa asetetaan uudet tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi.

Ryhmätulos ja kehityskeskustelut käydään henkilökohtaisen tulos ja kehityskeskustelujen jälkeen.

Asiakaspalauttejärjestelmä

Asiakaspalautetta kerätään jatkuvasti ja siihen reagoidaan välittömästi. Palautetta voi antaa kirjallisesti ja suullisesti. Palautteet käsitellään johtoryhmässä, tiimipalaverissa ja perhepäivähoidon tiimipalaverissa. Asiakaspalautteiden pohjalta arvioimme ja kehitämme työtämme

Varhaiskasvatustyö

Varhaiskasvatussuunnitelma on työmme vankka kivijalka. Varhaiskasvatustyö perustuu suunniteltuun pedagogiseen toimintaan, jota ohjaa toimintayksikön vasuvuosikello. Joustava ja vakaa päivärytmi kannattelee lasta päivähoitoajan ajan. Suotuista oppimisympäristöä ja kasvattajan emotionaalinen läsnäolo luo puitteet turvallisuudelle kasvuun.

Varhaiskasvatustyö alkaa päiväkodinjohtajan ja perheen tapaamisella, jossa keskustellaan ja sovitaan päivähoitoon liittyvistä yleisistä asioista. Tämän jälkeen perheelle sovittu vastuukasvattaja ottaa yhteyttä perheeseen sopiaukseen aloituskeskustelun ja tutustumisen päiväkotiin ennen päivähoitoalan aloittamista. Aloituskeskustelussa vanhemmat kertovat lapsestaan ja toiveistaan päivähoitolle. Samalla käydään läpi päivähoitoalan arkea ja sovitaan lapsen hoitoon liittyvistä asioista. Vastuukasvattaja vastaa siitä, että koko tiimi tietää uuden lapsen hoitoon liittyvistä asioista. Vanhempien kanssa käytyjen keskustelujen ja kasvattajien tekemien havaintojen pohjalta kasvattajatiimi suunnittelee ryhmän toimintaa ja muokkaa toimintaympäristöä. Tiimi arvioi toimintaansa säännöllisesti ja tekee muutoksia siihen tarvittaessa.

Jokaisen perheen kanssa käydään varhaiskasvatuskeskustelu, jossa sovitaan lapsen hoidosta, kasvusta ja opetuksesta ja kirjataan lapsen tavoitteet toimintavuodelle. Keskustelussa vanhemmat tuovat esille toiveitaan päivähoitoa koskien, sillä he ovat oman lapsensa asiantuntijoita. Myös lapsi osallistuu varhaiskasvatuskeskusteluun ikätasonsa mukaan tuoden omia tuntemuksiaan esille. Perheen kanssa käydään säännöllisesti keskustelua sovitusta asioista. Perheiden kanssa käytyjen keskusteluiden jälkeen tiimi kokoaa lasten vasuisia nousevia asioita ryhmän yhteiseen varhaiskasvatussuunnitelmaan (ryhmävasu). Ryhmän toiminta suunnitellaan tämän pohjalta. Ryhmän toiminnan tavoitteita täsmennetään vuoden aikana lapsista tehtyjen havaintojen

jen perusteella. Tiimeissä tapahtuva jatkuva havainnointi, arviointi sekä aktiivinen vuoropuhelu vanhempien kanssa takaavat laadukkaan varhaiskasvatuksen. Tiimit ja perhepäivähoitaja arvioivat puoli vuosittain varhaiskasvatustyötään päiväkodinjohtajan kanssa.

11. YHTEISTYÖTAHOT JA KUMPPANUUDET

Laadukas varhaiskasvatus on monimuotoista toimintaa, joka edellyttää eri tahojen yhteistyötä. Yhtenä tärkeimpänä yhteistyötahona on lastenneuvola. Lastenneuvolan ja päivähoidon uusimpana yhteistyömuotona on HYVE = 4-vuotiaan lapsen hyvinvointitarkastus. Sillä voidaan yhteistyössä vanhempien kanssa seurata lapsen kasvua ja kehitystä ja tarvittaessa ohjata perhettä hakeutumaan eri palveluiden pariin. Konsultoiva erityislastentarhaopettaja (Kelto) vierailee tarvittaessa ryhmissä seuraamassa lapsiryhmää sekä konsultoi henkilökuntaa ja perhettä. Alueella toimii myös Kieli- ja kulttuuri koordinaattori (Kieku), jolta saamme konsultaatioapua monikulttuuristen lasten asioissa. Yhteistyökumppaneitamme ovat myös puhe-, toiminta- ja fysioterapeutit, perheneuvola sekä lastensuojelu. Yhteistyötä teemme muiden alueen päiväkotien kanssa lasten siirtopalavereiden sekä päivystyspäivähoidon puitteissa. Lisäksi teemme yhteistyötä lapsen tarpeen mukaan eri asiantuntijoiden kanssa (esim. sairaalat).

Esiopetuksessa tehdään yhteistyötä perusopetuksen, erityisesti alkuopetuksen kanssa.

Päiväkodissa tehdään myös monimuotoista verkostotyötä alan oppilaitosten, seurakunnan ja työvoimatoimiston kanssa.

12. HYVINVOINTITYÖ JA OPPILASHUOLTO

Varhaiskasvatuksen hyvinvointityö on lasten kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista huolehtimista. Vastuu sen toteuttamisesta kuuluu koko päiväkotimme henkilökunnalle. Kasvattajien arkiset toimet vaikuttavat siihen, miten hyvinvointityö toimintayksikössä toteutuu. Hyvinvointityö integroidaan toimintayksikössä jo olemassa oleviin rakenteisiin.

Hyvinvointityöhön kuuluu kasvatuskumppanuus, kasvulle ja oppimiselle suotuisa kasvuympäristö, kasvun ja kehityksen ja oppimisen tukeminen sekä hyvinvointityötä edistävät rakenteet. Kasvatuskumppanuus perustuu toimivaan vuorovaikutukseen sitoutuneiden vanhempien ja varhaiskasvattajien välillä. Tärkeänä työvälineenä on lapsen varhaiskasvatussuunnitelma, joka tehdään yhteistyössä vanhempien kanssa.

Suotuisassa kasvuympäristössä korostuu myönteinen ilmapiiri, yhteisöllisyys sekä oppimisympäristö. Tavoitteena on, että lapsi kokee päivähoitopaikan turvalliseksi ja viihtyisäksi kasvuympäristöksi. Kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisen lähtökohtana ovat lapsen osallisuus, kuuleminen ja yksilöllinen huomioiminen. Säännöllinen havainnointi ja dokumentointi auttavat ennaltaehkäisevässä hyvinvointityössä. Toimintaa suunnitellaan ja tarvittaessa muokataan havaintojen pohjalta. Päiväkodissa on käytössä Mini Verso-vertaissovittelu sekä kiusaamista ennaltaehkäisevä suunnitelma. Yksikön selkeät toimintatavat ja rakenteet edistävät hyvinvointityötä. Hyvinvointityö on sekä yhteisöllistä että yksilöllistä. Lapsiryhmien toimivat tiimit vastaavat hyvinvointityön yksilöllisestä tasosta ja sen toteutumisesta.

Oppilashuolto on osa päivähoidon hyvinvointityötä. Oppilashuollon tavoitteena on terve ja turvallinen kasvu ja oppimisympäristö ja välittämisen ja huolenpidon kulttuuri. Oppilashuollon keskeinen tavoite on ennaltaehkäisevä työ sekä varhainen puuttuminen lasten vaikeuksiin. Oppilashuoltotyötä tehdään päivittäin kaikissa tilanteissa ja kaikkien päiväkodissamme toimivien toimesta yhteistyössä lapsen ja hänen huoltajiensa kanssa. Oppilashuollon ensisijainen tehtävä on yhteisöllisen oppilashuoltotoiminnan seuraaminen ja kehittäminen. Näitä ovat lasten osallisuutta tukevat toimintatavat, oppimisympäristö sekä arjen työrytmi.

Oppilashuoltotyöryhmään kuuluvat päiväkodinjohtaja, erityislastentarhanopettaja, esiopetusryhmien opettajat, kiertävä erityislastentarhanopettaja sekä tarvittaessa muita asiantuntijoita.

Oppilashuoltotyöryhmässä voidaan käsitellä päiväkodin yleisiä asioita, kuten kiusaamista tai kriisisuunnitelmia. Käsiteltäessä yksittäisen lapsen asiaa, asia käsitellään vanhempien luvalla tai heidän läsnä ollessa, jolloin työryhmään kuuluu ainoastaan työntekijät, joille asia välittömästi kuuluu. Oppilashuoltotyöryhmä koontuu syys- ja kevätkaudella ja tarvittaessa useammin.

13. VARHAISKASVATUKSEN VIESTINTÄ

Avoin ja luottamuksellinen vuorovaikutus ja yhteistyö on meille tärkeä asia. Viestinnässä korostuu arjen jokapäiväiset vuorovaikutustilanteet vanhempien kanssa. Lasta tuodessa ja hakiessa vaihdamme tärkeimmät kuulumiset lapsen päivästä. Jokaisen perheen kanssa käydään varhaiskasvatuskeskustelu lapsen asioista vähintään kerran toimintakaudessa. Ryhmät tiedottavat toiminnastaan tiedotteissaan, ilmoitustaululla sekä vanhempainilloissa. Vanhemmat voivat tulla halutessaan seuraamaan lapsen päivää ja toimintaamme. Puhe-
limet, tekstiviestit, sähköposti sekä tarvittaessa viestivihko ovat käytössä yhteydenpitoa varten. Koko päivähoitoyksikköä koskevasta viestinnästä vastaa päiväkodinjohtaja. Kiirunatien päiväkodin yhteystiedot ja toiminta-ajatus löytyvät Vantaan kaupungin internet- sivuilta.

Vantaa

Sivistystoimi
Kiirunatien varhaiskasvatuksen toimintayksikkö
Kiirunatie 3, 01450 Vantaa
Puh. 09-83932260